

De herleving der Gereformeerde Theologie, welke sedert het laatste vierendeel der vorige eeuw in ons vaderland plaats vindt, is een zoo opmerkelijk feit, dat het in de laatste jaren ook ver buiten onzen kring de aandacht trok en de belangstelling wekte. Zelfs onder de moderne theologen hier te lande kregen althans enkelen de overtuiging, dat men voor dit verschijnsel niet langer de oogen mocht sluiten, en dat het de moeite waard was, om, al ware het alleen om het historisch belang, er met eenige nauwkeurigheid kennis van te nemen. Deze kennisneming viel echter in den regel niet tot ons voordeel uit. Wel leidde zij tot eenige meerdere waardeering van ons bedoelen en streven, maar tenslotte liep zij toch uit op de ernstige beschuldiging, dat wij een dubbelzinnig standpunt innamen, noch modern noch orthodox, noch naturalistisch noch supranaturalistisch waren, en dat wij dus het best en het eerlijkst handelden, als wij naar het kamp der modernen verhuisden en daar onze tenten opsloegen ¹⁾. Staat mij toe, dat ik deze aanklacht, niet in alle détails, want daartoe zou de tijd mij ontbreken, maar in haar karakter en strekking in het licht tracht te stellen en U de positie poog aan te wijzen, welke wij tegenover haar hebben in te nemen.

Wij hebben het voorrecht, te leven in een allermerkwaardigsten tijd. De laatste honderd jaren hebben grooter verandering aangebracht in onze inzichten en beschouwingen, in onze levenswijze en verkeer, dan eene gansche reeks van eeuwen, die daaraan voorafgegaan zijn. Onder den indruk van deze omwenteling kwam Troeltsch er toe, om de Reformatie nog tot de Middeleeuwen te rekenen, en den nieuwen tijd